

היו יושבים בכל הארצות, ומקצה המזרח בודאי צריך לצאת כמה חדשים לפני ניסן כדי שיגיעו בזמנו. וע"ע שם שכתב עוד שתי מהלכים בישוב קושיא זו.

דף ב' ע"ב

בגמ': א"ר אבא בר אחא אין את יכול לעמוד על אופיא של אימה זו, נתבעין לעגל ונותנין, נתבעין למשכן ונותנין.

כעין זה איתא במדרש פ' פקודי (ס"פ נ"א) וכן משה הוכיחן ולבן וחצרות "ודי זהב", משל לבחור שנכנס למדינה, ראה אותם גובין צדקה, ואמרו לו תן, והיה נותן עד שאמרו לו דין, הלך מעט וראה אותם גובין לתיאטרון, אמרו לו תן והי' נותן, עד שאמרו לו דין. כך ישראל נתנו זהב להעגל עד שאמר להם די, ונדבו זהב למשכן עד שאמר להם די שנאמר והמלאכה היתה די. ע"כ.

וביאור בס' אשד הנחלים (הובא בליקוטים בגליון) כמו במשל, שהבחור שנתן לכאן ולכאן הוא מחמת שאדיר חפצו ליתן, ומחמת רכות לבו מתפתה ונותן גם לתיאטרון, כן מה שנתנו בני לעגל לא הי' מחמת רוע לב ח"ו, אלא מחמת מזגם הטוב ליתן נתפתחו ונתנו גם לעגל.

בגמ': תנא ריב"ח הדא מתניתא ועשית כפורת זהב טהור יבא זהב של כפורת ויכפר על זהב של עגל.

הבית הלוי (פר' כי תשא) העיר דיש להבין דבמה ייחד הכפרה על העגל בכפורת, והרי מבואר בכמה מקומות דכל נדבת המשכן מכפרין על העגל. ותירץ עפ"י מה שהאריך לבאר ענינו של חטא העגל דאיך דור דעה נכשלו בחטא גדול כזה, וביאר דבני ישראל כשחשבו דלא יחזור משה רבינו אליהם, רצו לעשות ע"י העגל מקום מיוחד שיהיה מסוגל אשר בו יהיה השראת השכינה, וכמו דבאמת היה אח"כ במשכן, וכתב דנמצא לפ"ז דעיקר מחשבתן של ישראל היה בזה לטובה, אמנם טעו, דהן אמת דמעשה האדם בעולם התחתון גורם תיקונים וסדרים טובים בכל העולמות, אמנם כל זה הוא רק אם אותם המעשים צייתה עליו התורה לעשותה.

ובזה ביאר כוונת הירושלמי כאן, דהכפורת שכתוב בו ופניהם איש אל אחיו, ואפ"ל ברומזו להתקרבות של הקב"ה לישראל והשגחתו עליהם וכדכתיב עין ה' אל יראיו ועיני תמיד אל ה', והיינו כפרה ותיקונו של עין העגל שחשבו ששייך התקרבות להשם יתברך בלי ציווי התורה, וע"כ במיוחד תיקונו ע"י הכפורת שהוא כיסוי של הארון, דהיינו התורה דרק "כשאישי אל אחיו" הוא על הכפורת, ואל הכפורת יהיו פני הכרובים דשם מונחים הלוחות והתורה ולא בהתחכמות מעצמו, אז שייך ההתקרבות.

בגמ': שלש תרומות נאמרו בפרשה זאת תרומת אדנים ותרומת שקלים ותרומת המשכן וכו' א"ר אבון אף בפרשה זאת נאמר בה ג' תרומות מחצית השקל תרומה ד', יתן תרומה ד', לתת תרומה ד'.

דרש זו הובא ברש"י ריש פ' כי תשא (פסוק ט"ו), והוסיף שלכן נאמר בתרומת הג' לתת את תרומת ד' - לכפר על נפשותיכם, שהוא התרומה למחצית השקל שמהן קונים קרבנות ציבור של כל ימות השנה, והקרבות לכפרה באים, לכן נאמר "לכפר על נפשותיכם".

ועיין בס' הון עשיר שלכן נקרא מסכתא זו "שקלים" בלשון רבים, ולא כמו "מחצית השקל" שהוא לשון יחיד, לרמז על הג' שקלים שנתנו אז בני ישראל במדבר.

ויש לציין עוד לדברי הרמ"א (או"ח סי' תרצ"ד) שלכן נותנין ג"פ מחצית השקל בקריאת המגלה, זכר לג"פ שנאמר תרומת ד' בפרשה זו.

בגמ': שלש תרומות נאמרו בפרשה זאת כו' מה שירצו יעשו כדי שיהא יד כולן שוה תרומת אדנים לאדנים העשיר לא ירבה.

הרמב"ן (פר' כי תשא) תמה על מוני המצות שלא מנו הלאו של העשיר לא ירבה, ועי' בחקרי לב (או"ח סי' קל"ב) שתמה על הרמב"ן דהא בהדיא מבואר כאן בגמרא דהלאו של העשיר לא ירבה לא נאמר רק על תרומת אדנים ולא על תרומת שקלים. ותירץ החקרי לב דהרמב"ן ס"ל